

ΠΙΤΑ 2024

22 Ιανουαρίου 2024

Φαλή Βογιατζάκη

Αγαπητοί συνεργάτες, εθελοντές και φίλοι,

Σας καλωσορίζω με χαρά στην φετινή κοπή της πίτας του Μουσείου μας και σας εύχομαι κάθε καλό για το 2024.

Όπως είθισται θα σας πω εν συντομία τα πεπραγμένα του '23 και κάποια σχέδιά μας για το '24.

Η επιλογή της πολιτείας, το Μουσείο μας να γίνει το Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Ελλάδος και οι διαδικασίες αυτής της μετατροπής εσφράγισαν τη χρονιά που πέρασε. Ήδη ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για τη νομοθετική ρύθμιση, που αναμένεται σύντομα να ψηφιστεί από τη Βουλή, άρχισαν οι διαδικασίες για την τροποποίηση του καταστατικού μας, και υπεβλήθη το Τεχνικό Δελτίο στο Ταμείο Ανάκαμψης για τη χρηματοδότηση του έργου.

Παράλληλα το 2023 ήταν ένα γόνιμο έτος με πλούσιο επιστημονικό και εκπαιδευτικό έργο και ξεχωριστές εκδηλώσεις:

Η μεγάλη έκθεση των εικαστικών έργων του Άγγελου Γουλανδρή με τίτλο Κοσμοναύτης στη Γη ήταν πραγματικά ένα ξεχωριστό γεγονός για το Μουσείο. Παρουσίασε την καλλιτεχνική του πλευρά, ολοκληρώνοντας την κατανόηση της πολύπλευρης προσωπικότητάς του, που το πνεύμα της είναι πάντοτε διάχυτο στο Μουσείο. Η έκθεση σημείωσε μεγάλη επιτυχία, είχε ανταπόκριση από το φιλότεχνο κοινό, και έτυχε μεγάλης δημοσιότητας σε περιοδικά, εφημερίδες, τηλεόραση, ραδιόφωνο και podcasts.

Στο πλαίσιο του προγράμματος εκδηλώσεων για τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής με την συμμετοχή έγκριτων επιστημόνων, ξεχώρισε η εκδήλωση με θέμα «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, νέες προκλήσεις νέες ιδέες» με ομιλητές: τη Μαρία Δαμανάκη, Σύμβουλο για το Κλίμα και τη Θαλάσσια Πολιτική, τον Κώστα Καρτάλη καθηγητή στο ΕΚΠΑ, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και την Καλλιόπη Ραδόγλου, καθηγήτρια Δασολόγο στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο.

Ο κύκλος των ομιλιών θα συνεχιστεί φέτος εξετάζοντας τη σχέση της Κλιματικής Αλλαγής με την οικονομική ανάπτυξη, τη Δευτέρα 26 Φεβρουαρίου, με ομιλητές τον ομότιμο καθηγητή Τάσο Γιαννίτση, τον Πρόεδρο του ΣΕΒ Δημήτρη Παπαλεξόπουλο, και την Υφυπουργό Περιβάλλοντος, Αλεξάνδρα Σδούκου.

Θα αναφερθώ σύντομα στις σημαντικότερες δραστηριότητες των τμημάτων μας αρχίζοντας από τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά τμήματα.

Το Εργαστήριο Οικολογίας Εδάφους και Βιοτεχνολογίας συμμετείχε και συνεχίζει ως συντονιστής του έργου ΚΑΛΛΙΣΤΗ, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, για την σημειακή λίπανση στις καλλιέργειες όπου εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ένα ρομποτικό σύστημα υγρής λίπανσης με αισθητήρες.

Επίσης συμμετείχε στην επιτροπή Φύση 2000 του Υπουργείου Περιβάλλοντος ενώ παράλληλα ασχολήθηκε με τη μελέτη του εξοπλιστικού προγράμματος των εργαστηρίων για το Ταμείο Ανάκαμψης και το Τεχνικό Δελτίο.

Η έρευνα του Βιοαναλυτικού Εργαστηρίου σχετικά με τη Νόσο Alzheimer's συνεχίζεται. Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε 3 δημοσιεύσεις, και έγιναν παρουσιάσεις σε τρία διεθνή συνέδρια.

Η ερευνητική αυτή εργασία του για την Νόσο Alzheimer, θα συνεχιστεί με τη συνεργασία του Πολυτεχνείου της Βιέννης (TUW) βάσει εγκεκριμένου προγράμματος EMBO Advanced Collaboration Grant. Η συμμετοχή σε αυτό το πρόγραμμα θεωρήθηκε επιτυχία για το Μουσείο και δεχθήκαμε συγχαρητήρια.

Το εκπαιδευτικό τμήμα του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας δέχθηκε 13.500 μαθητές όλων των ηλικιών. Δημιούργησε 3 νέα εκπαιδευτικά προγράμματα, οργάνωσε νέο Πανελλήνιο Μαθητικό διαγωνισμό Ζωγραφικής για φέτος με τίτλο « Ένα κοχύλι στον βυθό», ενώ 19 εκπαιδευτικά προγράμματα έχουν αποσταλεί για έγκριση στο Υπουργείο Παιδείας.

Φέτος για πρώτη χρονιά δόθηκαν στους μαθητές προγράμματα με τη χρήση tablet για κάθε μαθητή. Επίσης, υλοποίησε ορισμένα διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία καθώς και Εργαστήρια Δημιουργικής Απασχόλησης τα Σαββατοκύριακα.

Από το εκπαιδευτικό τμήμα του Κέντρου Γαία πληροφορούμαστε ότι: Την έκθεση "Κλιματική Αλλαγή & εμείς" επισκέφτηκαν το 2023 7.000 μαθητές.

Την έκθεση "Σεισμός στο Μουσείο" 2.000 μαθητές.

Για τη νέα σχολική χρονιά σχεδιάστηκαν, 7 νέα εκπαιδευτικά προγράμματα και διαδικτυακός οδηγός επίσκεψης για τους Εκπαιδευτικούς.

Επίσης φιλοξένησε ημερίδα εκπαιδευτικών σχετική με την έκθεση "Κλιματική Αλλαγή και Εμείς".

Οργάνωσε Summer-Camp για δύο εβδομάδες, με τίτλο «Ηρωες του πλανήτη» με την υποστήριξη πολλών τμημάτων του Μουσείου.

Σε συνεργασία με το Παλαιοντολογικό τμήμα, συμμετείχε στο Συνέδριο: Global and Local Progress & Challenges ενώ και με τη συνεργασία της Healthy Seas έγιναν εκπαιδευτικά εργαστήρια για το Σ/Κ με θέμα «Βουτιά στα πλαστικά».

Τέλος, συμμετείχε σε ημερίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και του διεθνούς δικτύου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη UNSDSN με το οποίο έχουμε και μνημόνιο συνεργασίας.

Στόχος μας είναι να εκπαιδεύσουμε και να εμπνεύσουμε τους ανθρώπους ώστε να κατανοήσουν τα κρίσιμα θέματα της εποχής μας και να προστατέψουν τον πλανήτη μας και τη ζωή.

Τα εκπαιδευτικά τμήματα και το επιστημονικό προσωπικό του Μουσείου σε συνεργασία με την επιστημονική επιτροπή του Μουσείου θα μελετήσουν στρατηγική ώστε οι εκπαιδευτικές μας δραστηριότητες να αναβαθμιστούν να γίνουν πιο στοχευμένες επίκαιρες και επιδραστικές.

Η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος της Πάρνηθας και, ειδικώς, του Κτήματος Τατοΐου, έχει ζωτική σημασία για την Αττική.

Το βοτανικό τμήμα του Μουσείου στο πλαίσιο της συνεργασίας με το Υπουργείο Πολιτισμού ολοκλήρωσε την διαχρονική μελέτη της βιοποικιλότητας της χλωρίδας του πρώην Βασιλικού Κτήματος Τατοΐου.

Επίσης συνέβαλε στην ολοκλήρωση του έργου «Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Φυτών της Ελλάδας» του ΟΦΥΠΕΚΑ.

Επίσης θέλω να αναφερθώ και στην έκδοση «Atlas of the Hellenic Flora» του κορυφαίου Βοτανικού Επιστήμονα Arne Strid, επί χρόνια συνεργάτη του Βοτανικού Τμήματος Μουσείου, όπου στη σελίδα των αφιερώσεων γράφει: Στην Νίκη Γουλανδρή και στην Έλλη Σταματιάδου για την τεράστια προσφορά τους στην Ελληνική Βοτανική.

Ακόμα στις ευχαριστίες του αναφέρεται το Βοτανικό τμήμα μας, και τους συνεργάτες Διονύση Μέρμηγκα και Αγγελική Δήμα. Περισσότερα στο μέιλ που σας έχει σταλεί.

Κατά το 2023 στο τμήμα Υδροβιολογίας οι συλλογές αυξήθηκαν κατά 700 περίπου δείγματα κυρίως θαλάσσιων μαλακίων.

Στο τμήμα Γεωλογίας - Παλαιοντολογίας οι συλλογές εμπλουτίστηκαν, από δωρεές αλλά και εργασίες υπαίθρου, κατά 70 περίπου δείγματα ορυκτών και απολιθωμάτων.

Ως εκπρόσωπος του Μουσείου στο δίκτυο SDSN Greece (United Nations Sustainable Development Solutions Network) και σε συνεργασία με το εκπαιδευτικό τμήμα του κέντρου ΓΑΙΑ, έγινε έρευνα για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και την έκθεσή μας «Κλιματική αλλαγή και εμείς», την οποία και παρουσιάσαμε στο 11^ο διεθνές συνέδριο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Επιπλέον, το 2023 ξεκίνησε η συνεργασία με την Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών για την ανεύρεση θαλάσσιας πανίδας σε καίριες θέσεις των νήσων του κεντρικού Αιγαίου.

Προστέθηκαν 200 νέα δείγματα στις συλλογές του Τμήματος Χερσαίας Ζωολογίας. Το Τμήμα συμμετέχει σε πρόγραμμα ψηφιοποίησης των δειγμάτων πεταλούδων της συλλογής μας, με σκοπό τη μελέτη της επίδρασης της κλιματικής αλλαγής στο μέγεθος των πεταλούδων.

Ψηφιοποιήθηκαν γύρω στα 6500 δείγματα και τα πρώτα αποτελέσματα του προγράμματος παρουσιάστηκαν στο 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας.

Η Βιβλιοθήκη του Μουσείου απέκτησε το V-Smart, ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης βιβλιογραφικών δεδομένων και ψηφιοποιημένου υλικού.

Το V-Smart ανήκει στην τελευταία γενιά Συστημάτων Πληροφόρησης και εγγυάται την καλύτερη δυνατή τεκμηρίωση, διαφύλαξη και ανάδειξη του βιβλιακού και αρχειακού πλούτου του Μουσείου.

Σύντομα ο νέος ηλεκτρονικός κατάλογος της Βιβλιοθήκης θα είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Μουσείου.

Το τμήμα των οικονομικών υπηρεσιών με μεγάλο φόρτο εργασίας καθημερινά διαχειρίστηκε 4 συγχρηματοδοτούμενα έργα και ένα έργο του Ιδρύματος με το ΥΠΠΟ, υπέβαλε πρόταση μαζί με το τμήμα των Συλλογών για την συμμετοχή μας στο πρόγραμμα Disco, ενέταξε το Μουσείο στο πρόγραμμα «ΨΗΦΙΑΚΟΣ

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ», ολοκλήρωσε τον οικοδομικό διαγωνισμό για το Έργο «Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των κτιρίων του Μ.Γ.Φ.Ι.», ομαδοποίησε σε διαγωνιστικές διαδικασίες τις προμήθειες του Ιδρύματος από το Ταμείο Ανάκαμψης, υποστηρίζοντας συγχρόνως τις δραστηριότητες των υπολοίπων τμημάτων.

Το τμήμα τεχνικών υπηρεσιών την χρονιά που μας πέρασε απασχολήθηκε κυρίως με τις εργασίες του προγράμματος ενεργειακής αναβάθμισης του Μουσείου, το οποίο ολοκληρώνεται στο τέλος της φετινής χρονιάς. Και βέβαια στις εργασίες συντήρησης και υποστήριξης των κτιρίων του Μουσείου, των εκδηλώσεων, επιμελήθηκε τον φωτισμό της Έκθεσης Κοσμοναύτης, ανακατασκεύασε το τηλεφωνικό κέντρο ενώ άρχισε την μελέτη του εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας.

Το τμήμα Πληροφορικής δημιούργησε νέες υπηρεσίες προς τον επισκέπτη αλλά και προς τα σχολεία, δημιούργησε διαδραστική εφαρμογή για την χρήση της Σφαίρας από μεγάλη οθόνη αφής που θα χειρίζεται ο επισκέπτης, συνεργάστηκε με τα εκπαιδευτικά τμήματα καθώς και με το τμήμα επιχειρησιακής ανάπτυξης για νέες υπηρεσίες και διατήρησε σε ετοιμότητα τις διάφορες λειτουργίες του Μουσείου. Επίσης, κράτησε χαμηλά το λειτουργικό κόστος έχοντας από χρόνια εξασφαλίσει χορηγίες από μεγάλες εταιρίες πληροφορικής.

Το κύριο έργο του καλλιτεχνικού τμήματος ήταν η μελέτη και πραγματοποίηση της έκθεσης «Άγγελος Γουλανδρής Κοσμοναύτης στη Γη». Συνεργάστηκε με τα αρμόδια τμήματα για το Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα και έκανε την μελέτη και παραγωγή πορσελανών για το πωλητήριο εμπνευσμένα από την νέα έκθεση Άγγελος Γουλανδρής.

Το τμήμα Επιχειρησιακής Ανάπτυξης και Επικοινωνίας είχε την οργάνωση και τον συντονισμό και την επιμέλεια των εγκαινίων της έκθεσης, « Άγγελος Γουλανδρής, Κοσμοναύτης στη Γη». Επίσης το εορταστικό πρόγραμμα του Μουσείου «Μυστική Χριστουγεννιάτικη αποστολή με τους πράκτορες του πλανήτη». Οργάνωσε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα STEM «Έξυπνες Πόλεις» για 2000 μαθητές με χορηγία του Ιδρύματος Ι. Σ. Λάτση και συνεργάστηκε στο Summer Camp. Παρείχε την βοήθειά του και συνεργάστηκε με πολλά τμήματα του Μουσείου, ενώ προετοιμάζει προτάσεις για χορηγίες.

Επιμελήθηκε την τροφοδότηση της ιστοσελίδας και των newsletter με νέα από όλα τα τμήματα του Μουσείου. 55 αποστολές newsletter έγινα το 23 σε 8000 παραλήπτες.

Στο FACEBOOK με 440 αναρτήσεις έχουμε φτάσει τους 112.500 «φίλους».

Στο INSTAGRAM είχαμε 16% αύξηση των followers που τώρα είναι 8.300.

Το παράρτημά μας Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων, στη Θεσσαλονίκη, που σκοπός του είναι, όπως λέει και το όνομά του η ανάδειξη, μελέτη και προστασία των βιοτόπων και υγροτόπων, το 2023 ολοκλήρωσε 10 μελέτες για προστατευόμενες περιοχές. Πραγματοποίησε 4 δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές και 24 παρουσιάσεις σε συνέδρια και τεχνικές συναντήσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Υπέβαλε 10 προτάσεις και εγκρίθηκαν 5 νέα έργα εντός και εκτός Ελλάδας. Ολοκλήρωσε τα υδρολογικά ομοιώματα των λεκανών απορροής 15 φυσικών λιμνών και την αποτύπωση του βυθού 13 λιμνών.

Δημιούργησε ένα εκπαιδευτικό πακέτο και δύο εκθέσεις σε Κέντρα Πληροφόρησης.

Έχει λάβει την έγκριση του Υπουργείου Περιβάλλοντος για τη συνέχιση του προγράμματος παρακολούθησης των λιμνών έως το 2029 και την επέκτασή του σε 79 σταθμούς παρακολούθησης.

Το Παλαιοντολογικό Μουσείο Ρεθύμνου καθ' όλη τη διάρκεια του 2023 ξενάγησε μαθητές από τα σχολεία της Κρήτης (περίπου 600 μαθητές). Διοργάνωσε τα εκπαιδευτικά προγράμματα με τίτλο «Περιπλάνηση στον Ωκεανό της Τηθύος» και ομιλία για τα απολιθωμένα ζώα της Ελλάδας. Στο πλαίσιο αυτής της παρουσίασης οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν σε παλαιά περιβάλλοντα εικονικής πραγματικότητας με τη χρήση ειδικών γυαλιών και θαύμασαν εμβληματικά ζώα του παρελθόντος όπως τα μαμούθ, τα δεινοθήρια και τους αμμωνίτες.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του με το “Δίκτυο Ιδαίων” Α.Μ.Κ.Ε – Γεωπάрко του Ψηλορείτη, διοργάνωσε τη Διεθνή Μέρα Μουσείων εκπαιδευτικές δράσεις για τους επισκέπτες του.

Ενώ με την παρουσία του στην 3^η Γιορτή του Γεωπάρκου Ψηλορείτη, το Σεπτέμβριο του 2023, ενημέρωσε τους παρευρισκόμενους για τα απολιθώματα της περιοχής και οργάνωσε δραστηριότητες για τους μικρούς φίλους.

Στο πωλητήριο το 2023 υπήρξε σταθερή ανοδική πορεία στις πωλήσεις τα Σαββατοκύριακα και ιδιαίτερα αυξημένη κίνηση όλη την περίοδο των εορτών.

Σε αυτό συνέβαλε η νέα σειρά προϊόντων Άγγελος Γουλιανδρής καθώς και νέες συνεργασίες με γνωστά ονόματα καλλιτεχνών/σχεδιαστών.

Η Ίρις Πάσσου ολοκλήρωσε την επί 30 χρόνια συνεργασία της στο Μουσείο και νέο πρόσωπο η Γιάννα Σωτηροπούλου ανέλαβε το πωλητήριο.

Στο Τμήμα Εκδηλώσεων, παρά τις εργασίες ανακαίνισης του Μουσείου λόγω του προγράμματος της ενεργειακής αναβάθμισης, ο αριθμός εκδηλώσεων και τα έσοδα από αυτές, κυμάνθηκαν στα ίδια περίπου επίπεδα σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η καλή σχέση με το *Δειπνοσοφιστήριο* έχει δημιουργήσει ένα σταθερό εισόδημα για το Μουσείο.

Θέλω να ευχαριστήσω τον Τάκη και τον Δημήτρη Χριστοφιλέα, το Διομήδη Καψάλη και τον Δημήτρη Σκαρμούτσο καθώς και τους συνεργάτες τους.

Η επιτυχημένη συνεργασία μας, η αγάπη τους για το έργο μας, και η φιλία που έχει αναπτυχθεί μεταξύ μας αποτελούν για το Μουσείο ένα μεγάλο στήριγμα. Ευχόμαστε να είμαστε όλοι καλά το 2024 και να προχωρούμε στο δρόμο αυτής της δημιουργικής συνεργασίας.

Για το 2024 το Μουσείο μαζί με την Μητρόπολη Ρεθύμνου και το Πανεπιστήμιο Κρήτης, οργανώνουν για τον Σεπτέμβριο του '24, ένα Συμπόσιο, με τίτλο *«Γη, ένας βιώσιμος πλανήτης για όλους - Κάλεσμα για Δράση - Η αλλαγή είναι εφικτή»*. Το Συνέδριο έχει τεθεί υπό την Αιγίδα του Πατριάρχη και της Προέδρου της Δημοκρατίας, και προχωρούμε στην πραγματοποίησή του.

Τελειώνοντας αγαπητοί μου συνεργάτες και φίλοι θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλο το προσωπικό για την αφοσίωση και την εργασία του. Το ανθρώπινο δυναμικό μας αποτελεί το σημαντικότερο κεφάλαιο μας και αναμένουμε να πρωτοστατεί στη μεταμόρφωση και ανάπτυξη του Μουσείου μας.

Επίσης τους εθελοντές μας που η συμβολή τους στην εύρυθμη λειτουργία του Μουσείου είναι ιδιαίτερα σημαντική. Εκ μέρους του Μουσείου τους εκφράζω τα πιο θερμά μας ευχαριστώ και τις ευχές μας για υγεία και χαρές το 2024.

Σήμερα με τους 70 και πλέον εθελοντές να στηρίζουν τα Εκπαιδευτικά τμήματα του Μουσείου, το Πωλητήριο, τις Συλλογές, το Καλλιτεχνικό τμήμα, την Βιβλιοθήκη αλλά και τον καθοριστικό τους ρόλο στη λειτουργία του Μουσείου τα Σαββατοκύριακα, αφήνουν το σημάδι της προσφοράς τους ανεξίτηλο και την ουσία της προσφοράς τους πολύτιμη.

Η εποχή μας είναι εποχή των συνεργασιών. Ακόμα περισσότερο τώρα που το Μουσείο γίνεται Εθνικό. Στο πνεύμα αυτό επιδιώκουμε την σύναψη μνημονίων συνεργασίας με μεγάλα ιδρύματα και οργανισμούς.

Θα ήθελα να τονίσω την αποφασιστική συμβολή όλων των μελών του Δ.Σ. Χωρίς την υποστήριξή τους σε όλους τους τομείς δεν θα μπορούσαμε να φθάσουμε ως εδώ.

Είμαστε υπερήφανοι γιατί συντελούμε σε ένα τόσο σπουδαίο έργο που ξεκίνησαν οι ιδρυτές Άγγελος και Νίκη Γουλανδρή σε μια εποχή που τα θέματα του περιβάλλοντος δεν είχαν τη σημερινή σημασία.

Εύχομαι Καλή χρονιά σε όλους σας και του χρόνου με υγεία!

Και κλείνω με μια μαντινάδα

*Ότι στον κόσμο επιθυμείς και πλάθεις με το νου σου,
να σου το φέρει η χρονιά στην πόρτα του σπιτιού σου!*